

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет

Кафедра Історії Центральної та Східної Європи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник декана з науково-педагогічної та навчальної роботи

Тарас ПШЕНИЧНИЙ

28 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Шкільна історична освіта в Україні та світі

для студентів

галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014.03 Середня освіта (історія)
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітні програми	Середня освіта (історія)
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Малацай Ірина Володимирівна кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії Центральної та Східної Європи

Пролонговано: на 2021/2022 н.р. (підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. () «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробники: Малацай Ірина Володимирівна кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії Центральної та Східної Європи

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри історії Центральної та Східної Європи

(підпис) В'ячеслав МОРДВІНЦЕВ

Протокол № 8 від «24» червня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» 28 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії
(підпис) Наталя ТЕРЕС

1. Мета дисципліни – сформувати у студентів знання стосовно тенденцій розвитку змісту шкільної історичної освіти, розуміння методів в Україні, країнах світу та засобів формування світогляду учнів засобами історичних дисциплін у сучасних європейських та американських школах.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Володіти знаннями* з історії України, всесвітньої історії.
2. *Вміти* застосовувати набуті знання з метою аналізу трансформаційних суспільних процесів в освітньому процесі в країнах світу
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна спрямована на вивчення шкільної історичної освіти в Україні та світі в умовах соціально-політичної модернізації та глобалізації світу; відслідковувати процеси формування світоглядних основ історичної шкільної освіти в регіональних масштабах. Розумітися на особливостях становлення шкільної системи, особливостей навчального процесу та специфіці вивчення історії в інших країнах з метою розширення світогляду студентів.

4. Завдання (навчальні цілі): розумітися на регіональних та національних особливостях розвитку шкільної освіти кінця ХХ – початку ХХІ століття; опанування студентами знань з розвитку шкільної освіти в Україні та світі, дослідити та проаналізувати еволюцію світоглядних орієнтирів історичної освіти в Україні, країнах Європи, США та Сходу з метою подальших удосконалень діяльності та покращення викладання історії в навчальних закладах; навчитися систематизувати, узагальнювати і використовувати потрібну інформацію щодо розвитку шкільної освіти в світі на практиці.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко- вій оцінці з дисциплі- ни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> глобальні, регіональні та національні особливості розвитку шкільної освіти в країнах світу у ХХ – на початку ХХІ століття	<i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>усне опитування, індивідуальне завдання, іспит</i>	20%
1.2	<i>Знати</i> тенденції розвитку змісту шкільної історичної освіти в країнах Європи	<i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>усне опитування, індивідуальне завдання</i>	7%
1.3	<i>Знати</i> соціально-політичний контекст модернізації змісту шкільної освіти у США	<i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>усне опитування</i>	5%
1.4	<i>Знати</i> тенденції розвитку змісту шкільної історичної освіти в країнах Сходу	<i>лекція, самостійна робота</i>	<i>усне опитування, індивідуальне завдання</i>	7%
1.5	<i>Знати</i> тенденції розвитку змісту шкільної історичної освіти в Україні кінця ХХ- початку ХХІ ст.	<i>лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>усне опитування, індивідуальне завдання, іспит</i>	20%

2.1	Вміти аналізувати процес формування світоглядних основ історичної шкільної освіти в Україні	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	усне опитування, контрольна робота з тем ЗМ1	11%
2.2	Вміти визначати характерні особливості розвитку шкільної історичної освіти в країнах Європи	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	усне опитування, контрольна робота з тем ЗМ2	11%
2.3.	Вміти пояснити своєрідність розвитку шкільної освіти в США	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	усне опитування	5%
3.1	Формувати комунікаційну стратегію з дотриманням етичних норм зі всіма учасниками освітнього процесу	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	усне опитування, індивідуальне завдання	7%
4.1	Самостійно систематизувати узагальнювати і використовувати потрібну інформацію щодо розвитку шкільної освіти в світі на практиці	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	усне опитування, індивідуальне завдання	7%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (ОК 39.)	1.1	1.2.	1.3.	1.4.	1.5	2.1	2.2.	2.3.	3.1	4.1
Програмні результати навчання										
5.Знати методичні засади методики навчання історії, критерії відбору, принципи структурування навчальних курсів в основній (базовій) та професійній освіті	+			+						
6.Знати норми, критерії оцінювання знань, умінь учнів та отримання від них зворотного зв'язку			+							
7.Знати сучасні інтерактивні методи навчання учнів; форми організації навчання та специфіку застосування новітніх освітніх технологій в основній (базовій) та професійній освіті		+								+
11.Вміти формувати критичне мислення в учнів							+	+		
15.Вміти характеризувати об'єктивно та неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів					+					
16.Уміти переносити систему наукових історичних знань у площину навчального предмета історії, чітко і логічно розкривати основні теорії та етапи розвитку історичної науки						+			+	

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота 1: РН 2.2 – 4 бали / 2 бали.*

Контрольна робота 2: РН 2.1 – 6 балів / 4 бали*.

2. Самостійна робота 1: РН 1.1, 1.3, 1.5, 3.1, 4.1 – 10 балів / 6 бали*.

Самостійна робота 2: РН 1.1., 1.2, 1.4, 3.1, 4.1 – 10 балів / 6 бали*.

3. Робота під час семінарських занять 1 ЗМ: РН 1.1, 1.3, 2.2, 2.3, 3.1, 4.1 – 16 балів / 9 балів*.

Робота під час семінарських занять 2 ЗМ: РН 1.2, 1.4, 1.5, 2.1, 3.1, 4.1 – 14 балів / 9 балів*.

підсумкове оцінювання:

Іспит: РН 1.1, 1.5 – 40 балів / 24 бали*

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- форма оцінювання – іспит;

- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;

Оцінюються такі результати навчання студента, як знання методичних засад методики навчання історії, критерії відбору, принципи структурування навчальних курсів в основній (базовій) та професійній освіті; вміння характеризувати об'єктивно та неупереджено історичні події, що вплинули на трансформацію змісту шкільної історичної освіти в країнах світу та в Україні; уміння переносити систему наукових історичних знань у площину навчального предмета історії, чітко й логічно розкривати основні теорії та етапи розвитку історичної науки.

- форма проведення іспиту – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;

- мінімальний пороговий рівень екзаменаційної оцінки, за якої іспит вважається складеним – **24 бали.**

Необхідна умова допуску до іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до іспиту **36 балів.**

7.2 Організація оцінювання:

Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи; бали, отримані за самостійну роботу (індивідуальні завдання); бали отримані під час усних опитувань.

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-8, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 9-15.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, реферати) і підсумкове оцінювання (іспит).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (іспит) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Іспит
Тенденції розвитку змісту шкільної історичної освіти в Україні та країнах Європи, Америки та Азії			Формування світогляду учнів засобами історичних дисциплін у сучасних українських, європейських та американських школах			
30 балів (максимум)			30 балів (максимум)			40 балів (максимум)
Самостійна робота (індивідуальне завдання)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (індивідуальне завдання)	Семінари	Модульний контроль	
10 (максимум)	16 (максимум)	4 (максимум)	10 (максимум)	14 (максимум)	6 (максимум)	

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість отримати від 0,5 до 2 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 0,5 бала;
- логіка викладення 0,5 бала;
- використання основної і додаткової літератури 0,5 бала;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 0,5 бала.

Індивідуальне завдання студент подає викладачеві на останньому семінарі кожного Змістового модулю, зокрема Індивідуальне завдання 1 (друга декада березня) і Індивідуальне завдання 2 (остання декада травня). Оцінюється за шкалою від 0 до 10 балів. Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- робота структурована, логічна, виклад матеріалу послідовний 2 бали;
- висновки самостійні та відповідають темі 2 бали;
- виклад матеріалу відповідно до сформованих завдань 2 бали;
- виклад матеріалу аргументований та обґрунтований 2 бали;
- опрацьований матеріал розкриває поставлену мету 2 бали.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **контрольні роботи**. Кожна контрольна робота має по 2 питання, на які студент повинен дати розгорнуті відповіді. Контрольна робота 1 (перша декада березня) і Контрольна робота 2 (друга декада травня). Питання Контрольної роботи 1 (КР1) оцінюються 2 бали кожне. Питання Контрольної роботи (КР2) 2 оцінюються по 3 бали.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (п. 7) від 31 серпня 2018 року.

Екзаменаційний білет містить два завдання кожне з яких оцінюється в 20 балів Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	19-20
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	16-18
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	13-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	10-12
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	7-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	4-6
Відповідь має значні помилки, або відсутня	1-3

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	самостійна робота
Розділ 1. Тенденції розвитку змісту шкільної історичної освіти в країнах Європи, Америки та Азії				
1.	Тема 1. Вступ. Історіографія проблеми	2	2	2
2.	Тема 2. Глобальні, регіональні та національні особливості розвитку шкільної освіти в країнах ЄС кінця ХХ – початку ХХІ століття	2	2	2
3.	Тема 3. Тенденції розвитку змісту шкільної історичної освіти в країнах Європи	2	2	4
4.	Тема 4. Соціально-політичний контекст модернізації змісту шкільної історичної освіти в Америці	2	2	2
5.	Тема 5. Тенденції розвитку змісту шкільної історичної освіти в США	2	2	4
6.	Тема 6. Тенденції розвитку змісту шкільної історичної освіти в Україні	2	2	4
7.	Тема 7. Тенденції розвитку змісту шкільної історичної освіти в країнах Азії	2	2	4
8.	Тема 8. Світоглядний потенціал громадянської освіти в європейському та американському шкільництві	1	2	2
9.	<i>Індивідуальне завдання з тем ЗМ1</i>	-	-	6
10.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1</i>	1	-	-
Розділ 2. Формування світогляду учнів засобами історичних дисциплін у сучасних українських, європейських та американських школах				
11.	Тема 9. Світоглядний потенціал шкільної громадянської освіти у Чеській та Словацькій республіках	2	2	4
12.	Тема 10. Гуманістичний потенціал історико-географічної освіти у школах Європи та Америки	2	2	2
13.	Тема 11. Формування світогляду учнів середніх загальноосвітніх шкіл засобами іноземних мов у країнах Європи	2	2	4
14.	Тема 12. Формування світогляду учнів середніх загальноосвітніх шкіл засобами іноземних мов у країнах США	2	2	4
15.	Тема 13. Світоглядний потенціал шкільної іншомовної освіти в Польщі	2	2	4
16.	Тема 14. Світоглядні основи змісту релігієзнавства у шкільній освіті Америки та Азії	2	2	4
17.	Тема 15. Світоглядний потенціал шкільної історичної освіти в Україні	1	2	2
18.	<i>Індивідуальне завдання з тем ЗМ2</i>	-	-	6
19.	<i>Контрольна робота з тем ЗМ2</i>	1	-	-
	ВСЬОГО	30	30	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 30 год. Семінари – 30 год. Самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендована література*:

Основна:

1. Вербицька П. В. Громадянське виховання учнівської молоді / П. В. Вербицька. – К., 2009.
2. Єгоров Г. Стратегія реформування загальної середньої освіти в країнах Європейського союзу / Г. Єгоров // Історія в школі. – 2008. – № 4. – С. 5.
3. Кріїнс Х. Європейські обрії історичної освіти. [Електронний ресурс] / Х. Кріїнс, Ван дер Лью Роорд Й. – Режим доступу: <http://www.novadoba.org.ua/ukr/node/69>
4. Мисан В. Багатоперспективність як чинник трансформації змісту шкільної історичної освіти в Україні / В. Мисан // Проблеми дидактики історії: збірник наукових праць / [редкол.: С.А. Копилов (голова, наук. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. – Вип. 4. – С. 31-32.
5. Подоляк Н. Як подолати шлях від оновлення змісту до нової організації шкільної історичної освіти? (Книга: К. Баханов «Сучасна шкільна історична освіта: інноваційні аспекти») / Н. Подоляк // Історія в школах України. - 2006. - № 2. - С. 41-42.
6. Рекомендації Res (2001) 15 про викладання історії в XXI столітті в Європі. Рада Європи; Комітет Міністрів: Ухвалена Комітетом Міністрів 31 жовтня 2001 р. Електронний ресурс. – Режим доступу: [http://www.coe.int/T/F/Coop%20ration%20culturelle/Education/L'enseignement de l'histoire/ Histoire du 20e /Recommandation/RecommandationUkr.asp](http://www.coe.int/T/F/Coop%20ration%20culturelle/Education/L'enseignement%20de%20l'histoire/Histoire%20du%2020e%20si%C3%A9cle/Recommandation/RecommandationUkr.asp).
7. Романова О. Релігія в державних школах США: протистояння чи взаємодія? / О. Романова // Політичний менеджмент. – 2005. – №1 (10). – С. 122–126.
8. Страдлінг Р. Багаторакурсність у викладанні історії. Посібник для вчителів. Multiperspectivity in History Teaching: a Guide for Teachers, by Dr Robert Stradling Ukrainian version. Електронний ресурс. – Режим доступу: www.coe.int/t/dg4/education/.../Source/.../MultiperspectivityUkrainian.pdf
9. A Parents' Guide to Religion in the Public Schools. National Parents Teacher Association (PTA), the First Amendment Center. – Nashville, TN : First Amendment Center, 2003.

Додаткова:

1. Баханов К. Проблема визначення мети і завдання шкільної історичної освіти / К. Баханов // Історія в школах України. - 2001. - № 6. - С. 18-19
2. Бюлетень Бюро інформації Ради Європи в Україні [Електронний ресурс]. - 2002. - № 9. - Режим доступу до документу: <http://www.coe.kiev.ua>.
3. Власов В., Мороз П. Проблеми формування змісту шкільної історичної освіти. Матеріали «круглого столу» (Київ, 19 листопада 2002 р.) / В. Власов, П. Мороз // Історія в школах України. - 2003. - № 2. - С. 2-5.
4. Євтушенко Р. Нові підходи у вивченні історії ХХ століття. Матеріали міжнародного семінару (28 лютого - 1 березня 2003 р., Львів) / Р. Євтушенко // Історія в школах України. - 2003. - № 3. - С. 2-6.
5. Фрейман Г. Концептуальні основи формування життєвих компетентностей на уроках історії / Г. Фрейман // Історія в школах України. - 2008. - № 3. - С. 9-13.
6. Шкільна історія очима істориків-науковців: Матеріали Робочої наради з моніторингу шкільних підручників історії України. К., 2008.
7. Standard základního vzdělávání. – Praha, 1999.
8. Čapek V. Vyučování historie v dnešní škole. Pedagogická orientace. – Brno, 1992.
9. Jymnázsum-jehoprofi l, miesto a úlohy v školskom system / J. Koutun a kolektiv. – Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1984. – S. 199–217.
10. Vzdělávací program. Základní Škola / Ministerstvo Školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. – Praha : Fortuna, 2003.

* з метою фахового опанування освітнього компоненту є доцільним використовувати іншомовні джерела та історіографічну базу.